

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0401/2012

6.12.2012

RAPORT

Sooliste stereotüüpide kaotamine ELis
(2012/2116(INI))

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Raportöör: Kartika Tamara Liotard

PR_INI

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	16
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	19

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

sooliste stereotüüpide kaotamise kohta ELis (2012/2116(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 15. septembril 1995. aastal toimunud neljandal ülemaailmsel naisteteemalisel konverentsil vastu võetud Pekingi deklaratsiooni ja tegevusplatvormi ning Euroopa Parlamendi 18. mai 2000. aasta resolutsiooni Pekingi tegevusplatvormi järelmeetmete kohta¹, 10. märtsi 2005. aasta resolutsiooni neljanda ülemaailmse naisteteemalise konverentsi järelmeetmete kohta – tegevusplatvorm (Peking+10)² ja 25. veebruari 2010. aasta resolutsiooni Pekingi tegevusplatvormi järelmeetmete kohta (Peking+15)³,
- võttes arvesse ÜRO 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide kaotamise kohta (CEDAW),
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2, milles rõhutatakse selliseid liikmesriikide ühiseid väärtusi nagu pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 19, milles viidatakse võitlusele soolise diskrimineerimisega,
- võttes arvesse nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivi 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (uuesti sõnastatud)⁴ ja nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/113/EÜ meest ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiivi 2002/73/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 76/207/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses töö saamise, kutseõppe ja edutamisega ning töötingimustega⁶,
- võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 1998. aasta järeldusi, mille kohaselt Pekingi tegevusprogrammi rakendamisele antav iga-aastane hinnang peab sisaldama kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid näitajaid ja sihttasemeid,
- võttes arvesse ELi soolise võrdõiguslikkuse eest vastutavate ministrite Pekingi tegevusprogrammi kümne aasta tulemuste läbivaatamise raames 4. veebruaril 2005. aastal

---

¹ EÜT C 59, 23.2.2001, lk 258.

² ELT C 320E, 15.12.2005, lk 247.

³ ELT C 348E, 21.12.2010, lk 11.

⁴ ELT L 204, 26.7.2006, lk 23.

⁵ ELT L 373, 21.12.2004, lk 37.

⁶ EÜT L 269, 5.10.2002, lk 15.

esitatud ühisdeklaratsiooni, milles nad muu hulgas kinnitavad oma tugevat toetust ja pühendumist Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi täielikule ja tõhusale elluviimisele,

- võttes arvesse nõukogu 2. ja 3. juuni 2005. aasta kohtumise järeldusi, milles kutsutakse liikmesriike ja komisjoni üles tugevdama institutsioonilisi mehhanisme soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja looma raamistikku Pekingi tegevusprogrammi rakendamise hindamiseks, et edusamme oleks võimalik järjepidevamalt ja süstemaatilisemalt jälgida,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogus 2011. aasta märtsis vastu võetud Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti (2011–2020)¹,
  - võttes arvesse komisjoni 21. septembril 2010. aastal esitletud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegiat 2010–2015 ning sellega seotud komisjoni talituste töödokumenti asjaomase strateegia rakendusmeetmete kohta (COM(2010)0491, SEC(2010)1080),
  - võttes arvesse oma 3. septembri 2008. aasta resolutsiooni turunduse ja reklaami mõju kohta soolisele võrdõiguslikkusele²,
  - võttes arvesse oma 13. märtsi 2012. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse kohta Euroopa Liidus³,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A7-0401/2012),
- A. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 8 on sätestatud, et kõigi oma asjaomaste meetmete puhul on liidu eesmärk kaotada meeste ja naiste vaheline ebavõrdsus ja edendada võrdõiguslikkust;
- B. arvestades, et hoolimata paljude liikmesriikide edusammudest on naiste kanda ebaproportsionaalselt suur vastutus laste kasvatamisel ja teiste ülalpeetavate eest hoolitsemisel; arvestades, et sooliste stereotüüpide püsimine takistab perekondlike kohustuste ja kodutööde õiglast jagamist naiste ja meeste vahel ning võrdsete tingimuste kehtestamist tööturul;
- C. arvestades, et stereotüübid valitsevad endiselt kõikidel ühiskonnatasanditel ja kõigis vanuserühmades, mõjutades seda, kuidas me suhtume üksteisesse liigagi lihtsustatud eelarvamusega, mis tugineb sotsiaalsetele normidele, tavadele ja uskumustele ja millel on sageli kultuuriline või usulistele veendumustele tuginev ja neid julgustav taust ning milles peegelduvad jätkuvalt peamised võimusuhted;
- D. arvestades, et kaotada tuleks kõik otsese ja kaudse soolise diskrimineerimise vormid, et

---

¹ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta järelduste lisa.

² ELT C 295E, 4.12.2009, lk 43.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0069.

tagada naistele õigus võrdsele kohtlemisele ja muuta ühiskondlikku kuvandit naistest kui meestest passiivsematest ja tähtsusetumatest ühiskonnaliikmetest;

- E. arvestades, et traditsioonilistel soorollidel ja stereotüüpidel on endiselt tugev mõju rollide jagunemisele meeste ja naiste vahel kodus, töökohal ja ühiskonnas üldiselt, kusjuures naised kujutatakse sageli inimestena, kes vastutavad majapidamise ja laste eest, ning mehi inimestena, kes teenivad raha ja kaitsevad; arvestades, et soolised stereotüübid kipuvad põlistama päritud takistusi, mis takistavad soolise võrdõiguslikkuse saavutamist ning piiravad naiste töövalikut ja isiklikku arengut, mis ei lase naistel kasutada oma täielikku potentsiaali üksikisiku ja majanduses toimijana, kujutades seetõttu endast olulist takistust naiste ja meeste vahelise võrdsuse saavutamisele;
- F. arvestades, et soorolle vormivad ja kehtestavad mitmesugused sotsiaalsed mõjutajad, eriti meedia ja haridus, ning need kinnistuvad lapse- ja noorukieas sotsialiseerumise kaudu, mõjutades seetõttu inimesi terve elu;
- G. arvestades, et maapiirkondades elavad naised kannatavad veelgi suurema diskrimineerimise ja sooliste stereotüüpide all kui linnapiirkonnas elavad naised ja maapiirkondade naiste tööhõive määr on linnas elavate naiste omast palju madalam;
- H. arvestades, et sooliste stereotüüpidega kaasnevad tihti ka teised stereotüübid, näiteks diskrimineerimine vanuse, migratsioonilise staatuse, seksuaalse orientatsiooni, puude jm tõttu, mõjutades mitmesse määratlusse kuuluvaid naisi veelgi enam;
- I. arvestades, et naiste vastu suunatud vägivald on inimõiguste rikkumine, mis mõjutab kõiki sotsiaalseid, kultuurilisi ja majanduslikke ühiskonnakihte;

Meedia ja kultuur

- J. arvestades, et sooline diskrimineerimine on meedias, kommunikatsioonis ja reklaamis ikka veel sage ning hõlbustab sooliste stereotüüpide jätkumist, eelkõige kujutades naisi seksiobjektina müügi edendamiseks; arvestades, et näiteks reklaamides kujutatakse naisi 27% juhtudest töötajate või spetsialistidena ja 60% juhtudest kodutööde või lastega hõivatuna; arvestades samuti, et reklaam ja meedia võivad sellegipoolest toimida võimsa katalüsaatorina stereotüüpide ja sooliste eelarvamuste vastu võitlemisel;
- K. arvestades, et alkoholitööstus ja selle tohutud investeeringud oma toodete turundusse aitavad olulisel määral kaasa sooliste stereotüüpide kinnistamisele ning naiste ja tüdrukute seksualiseerimisele;
- L. arvestades, et lapsed puutuvad sooliste stereotüüpidega kokku juba väga varajases eas telesarjades ja -saadetes, aruteludes, mängudes, videomängudes, reklaamides, õppematerjalides ja õppekavades, koolides, peredes ja ühiskonnas valitsevas suhtumises reklaamitavate rollimudelite kaudu, mis mõjutab nende arusaama sellest, kuidas mehed ja naised peaksid käituma, ning see avaldab mõju kogu nende ülejäänud elule ja tulevikupüüdlustele;
- M. arvestades, et tüdrukutest avalikus ruumis loodud kuvand vähendab nende väärtust ühiskonna silmis ja edendab tüdrukute vastu suunatud vägivalda; arvestades, et kuigi

meedia kaudu on võimalik ka positiivne teavitustöö, on meedias, sealhulgas reklaamides ja lastesaadetes, laialt levinud stereotüübid tütarlastest, mis sageli kinnistavad traditsioonilisi hoiakuid ja käitumist;

- N. arvestades, et telesaadetes, arvutimängudes ja muusikavideotes esineb üha enam märgatav suundumus – osaliselt kommertseesmärgil – näidata naisi väljakutsuvates rõivastes ja seksuaalsetes poosides, mis süvendab soolisi stereotüüpe; arvestades, et noortele mõeldud laulude tekstid on seksuaalselt kahemõttelised, mis õhutab sageli vägivalda naiste ja tütarlaste vastu;
- O. arvestades, et noorte naiste ja meeste suurimaks kultuuriliseks mõjutajaks on saanud pornograafia; arvestades, et käimas on kultuuriline protsess, „pornograafia peavoolustumine”, mis tähendab, et pornograafia imbub meie igapäevaelu ja muutub aina üldaktsepteeritumaks, sageli idealiseeritud kultuuriliseks elemendiks, väljendudes eriti teravalt noortekultuuris: teismeliste mõeldud telesaadetes ja elustiilajakirjades, muusikavideotes ja noortele suunatud reklaamides;

Haridus ja koolitus

- P. arvestades, et (tahtlikult või tahtmata) kannavad seksistlikke stereotüüpe edasi ka õpetajad ja nende käsutusse antud õppematerjalid;
- Q. arvestades, et soolisi erinevusi ja sellega seotud valikuvõimalusi ja õigusi mõjutavad suurel määral ligipääs formaalsele esimese, teise ja kolmanda taseme haridusele ning tüdrukute ja poiste õppekavade sisu; arvestades, et kuigi võrreldes muu maailmaga võib ELis tunduda tüdrukute ja poiste ligipääs haridusele vähem problemaatiline, tuleks siiski märkida, et poiste ja tüdrukute võimalused kasutada haridussüsteemi ja selle võimalusi ei ole võrdsed, arvestades eelkõige, et mitmes riigis esineb probleeme eriti vähemustesse kuuluvate tüdrukute puhul, nagu romade kogukonna tüdrukud, migrandikogukondade tüdrukud, varjupaigaotsijad, põgenikud ja puudega tüdrukud;
- R. arvestades, et lapsed võivad juba väga varasest eest alates õppida võrdõiguslikkust ja sooliste stereotüüpide vastu võitlemist võrdõiguslikkuse tunnustamisel põhineva õppe kaudu;
- S. arvestades, et naiste haridus- ja töövõimalustega seoses kehtivad ikka veel stereotüübid, mis aitavad ebavõrdsust kinnistada; arvestades, et haridus ja koolitus kannab jätkuvalt edasi soolisi stereotüüpe, kuna naised ja mehed teevad enamasti hariduses ja koolituses traditsioonilisi valikuid, ja et sellel on tugev mõju tööturule, mille tagajärjel on naistel vähem võimalusi karjääri valikul ning nad leiavad ennast sageli vähem väärtustatud ja tasustatud kutsealadelt;
- T. arvestades, et jätkuvalt ei tekitata õppeprotsessis poistes ja tüdrukutes võrdset huvi kõigi ainete vastu, eelkõige teaduslike ja tehniliste ainete osas;
- U. arvestades, et kuigi paljudes Euroopa riikides on olemas soolise mõõtmega kutsesuunitlus, on see tavaliselt suunatud neidudele, et ergutada neid valima tehnoloogia- või teaduserialasid, kuid ei ole algatusi noormeestele, et nad valiksid eriala haridus-, tervishoiu- või humanitaarvaldkonnas;

Tööturg

- V. arvestades, et sooliste stereotüüpide mõju haridusele ja koolitusele väljendub teravalt tööturul, kus naistele saab jätkuvalt osaks nii horisontaalne kui vertikaalne diskrimineerimine, ja arvestades, et see aitab kaasa olukorrale, kus jätkuvalt on olemas valdkonnad, mida peetakse nõrka meeste valdkondadeks (enam kui 85% mehi) ja kus palgatase on seetõttu kõrgem kui nõrka naiste valdkondades (enam kui 70% naisi); arvestades lisaks, et enamasti töötab madalama sotsiaalmajandusliku staatusega ametikohtadel rohkem naisi, mille all kannatab samuti naiste enesekindlus ja enesehinnang;
- W. arvestades, et tööturul valitsevad soolised stereotüübid piiravad endiselt naiste ligipääsu teatavatele sektoritele, nagu inseneritöö, tuletõrje, tootmistööstus, ehitus, puutöö, mehhaanika, tehnilised ja teadussektorid ning uued tehnoloogiad, kuid need piiravad ka meeste võimalusi töötada lastehooldusega seotud valdkondades (ämmaemandad, lapsehoidjad jne);
- X. arvestades, et paremad teadmised tööturul olevate töökohtade kohta soodustavad paremat juurdepääsu mis tahes kutseõppele;
- Y. arvestades, et soolised stereotüübid on kahjuliku mõjuga ning soodustavad sugude ebavõrdset esindatust eri ametites, suurendades soolist palgalõhet;
- Z. arvestades, et 2010. aastal teenisid naised ELis sama töö eest ikka veel ligi 16,4% vähem kui mehed, ja arvestades, et palgalõhe erineb liikmesriigiti, ületades aastal 2011 mõnes neist 22%-lise keskmise; arvestades, et kuigi selle palgalõhe põhjused on mitmesugused ja keerukad, on selle taga sageli soolised stereotüübid ja naise tajumine üksnes läbi traditsioonilise rollide jagunemise prisma;
- AA. arvestades, et töö- ja eraelu ühendamist silmas pidades on naised enamjaolt ebaproportsionaalselt tihti esindatud paindliku ja osalise tööajaga töökohtadel, mis annab alust arvata, et tänapäevalgi püsib traditsiooniline arusaam, et naine kannab peamist vastutust pere eest hoolitsemises, mis sunnib naisi vastu võtma osalise või paindliku tööajaga või lühiajalisi töökohti ning piirab nende võimalusi tööturul ja edutamisel;
- AB. arvestades, et naiste tööelu katkestused rasedus- ja sünnituspuhkuse või lapsehoolduspuhkuse tõttu suurendavad naiste ja meeste palga ja pensioni lõhet;

Majanduslike ja poliitiliste otsuste vastuvõtmine

- AC. arvestades, et komisjoni 2011. aasta uuringu tulemused näitavad, et 2012. aastal moodustasid naised ELis 14% suurimate börsil noteeritud äriühingute juhatuse liikmetest, mille põhjal võib oletada nn klaaslae efekti olemasolu, mis raskendab naistel tippjuhtimise valdkonnas töökohti kindlustada ja tingib nende vähem tõenäolisema edutamise;
- AD. arvestades, et kuigi viimastel aastatel on märgata olukorra teatavat paranemist, on naised poliitilises otsustusprotsessis jätkuvalt alaesindatud nii kohalikul, riiklikul kui ka ELi tasandil; arvestades, et naiste esindatus riikide valitsustes ja parlamentides on tõusnud 2004. aasta 21%-lt 23%-le 2009. aastal, samas kui naiste esindatus Euroopa Parlamendis on tõusnud 2004. aasta 30%-lt 35%-le 2009. aastal;

AE. arvestades, et soolised stereotüübid ja seksism on jätkuvalt levinud nii poliitika- kui ka majandusvaldkonnas otsuseid tegevates asutustes, hõlmates sagedasi seksistlike märkuste ja ahistamiste juhtumeid, sealhulgas mõned seksuaalse ahistamise ja naistevastase vägivalla vormid;

AF. arvestades, et soolised stereotüübid tuleb kaotada, eelkõige äriühingute tasandil, kus enamikel juhtivatel kohtadel on mehed, sest need piiravad noorte naisi pürgimusi ja vähendavad naiste ambitsiooni kandideerida finants-, majandus- ja poliitiliste otsuste tegemisega seotud tippjuhtide ametikohtadele nii avalikus kui ka erasektoris;

ELi meetmed

1. märgib, et ELi ja paljude valitsuste Pekingi tegevusprogrammi raames võetud kohustuste järgimisel ei ole tehtud piisavaid edusamme, ning rõhutab, et sooliste stereotüüpide kohta oleks vaja uusi näitajaid ja ELi tasandil läbi viidud analüüsivaid aruandeid, ning palub Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudil selle probleemiga tegeleda;
2. märgib, et vaatamata ELi pühendumusele soolisele võrdõiguslikkusele, valitsevad õigusaktides endiselt puudujäägid seoses naiste mittediskrimineerimist ja soolist võrdõiguslikkust käsitlevate sätetega sotsiaalkindlustuse, hariduse, meedia, tööhõive ja palkade valdkonnas; rõhutab asjaomastes valdkondades vajadust kehtivate õigusaktide tõhusama rakendamise ja uute õigusaktide järele; kutsub komisjoni üles peavoolustama soolise võrdõiguslikkuse küsimuse kõikides poliitikavaldkondades, kuna see edendaks Euroopa tööturu kasvu;
3. palub komisjonil ja liikmesriikidel kasutada Euroopa Sotsiaalfondi rahastamist tulemuslikult, et koostada pikaajalised strateegiad, mis aitaksid muuta tüdrukutele lähedasemaks ja atraktiivsemaks need erialad, mille puhul naised on tööturul liiga vähe esindatud sooliste stereotüüpide tõttu; on arvamusel, et strateegiad peaksid hõlmama positiivseid meetmeid, elukestvat õpet ja tüdrukute aktiivset julgustamist, et nad asuksid õppima erialasid, mida tavaliselt ei peeta naiselikuks, näiteks infotehnoloogia või mehhaanika valdkonnas, ja toetama töö ja eraelu tasakaalu meetmeid nii meeste kui ka naiste jaoks;
4. palub komisjonil toetada liikmesriikide meetmeid stereotüüpide kaotamiseks ning haridusele ja töökohtadele üldise juurdepääsu edendamiseks, ilma et seda takistaksid stereotüübid;
5. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kindlalt ja kestvalt toetama praegust Daphne programmi ning tulevast õiguste ja kodakondsuse programmi kui naiste vastu suunatud vägivalla ja sooliste stereotüüpide vastu võitlemise vahendit;
6. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koostama strateegiaid, milles käsitletakse naiste vastu suunatud diskrimineerimise ja vägivalla algpõhjust, mis peituvad stereotüüpides ning naiste ja meeste vahelises ebavõrdsuses, alustades sooliste stereotüüpide lammutamisest;
7. kutsub liikmesriike üles tunnistama kiireloomulist vajadust kaaluda reguleeriva raamistiku vastuvõtmist, et keelata alkoholireklaamides naiste ja tüdrukute esitamine

seksuaalobjektidena;

Meedia ja kultuur

8. juhib tähelepanu asjaolule, et lastesaadete ajal sooliste stereotüüpidega reklaami näitamine ja lastesaadetes sooliste stereotüüpide näitamine on iseäranis suur probleem seetõttu, et see võib mõjutada soolist sotsialiseerumist ja seega laste nägemust iseendast, oma pereliikmetest ja välisest maailmast; toonitab, kui oluline on vähendada laste kokkupuudet sooliste stereotüüpidega, näiteks pakkudes koolides kriitilist meediaharidust;
9. rõhutab, kui oluline on soolise peavoolustamise protsessi kaasata ka poisid ja nõuab seetõttu tungivalt, et neile koostataks eraldi ülesanded, millega tõsta nende teadlikkust soolistest stereotüüpidest;
10. rõhutab, et reklaam kannab sageli sooliste stereotüüpide kõikidel liikidel põhinevat diskrimineerivat või lugupidamatuse sõnumit, mis takistab võrdõiguslikkuse strateegiaid; kutsub komisjoni, liikmesriike, kodanikuühiskonda ja reklaami valdkonna eneseregulatsiooniasutusi üles tegema sellise tegevusega võitlemiseks tihedat koostööd, kasutades selleks eelkõige tõhusaid vahendeid, millega tagada, et turunduses ja reklaamis austatakse inimväärikust ja korrektsust;
11. märgib ühtlasi, et reklaam võib olla tulemuslik vahend stereotüüpide vastu väljaastumisel ja võitlemisel, samuti vahend rassismi, seksismi ja diskrimineerimise vastu, mis on väga oluline tänapäeva mitmekultuurilistes ühiskondades; kutsub komisjoni, liikmesriike ja reklaamiasjatundjaid üles tugevdama koolitus- ja haridusalast tegevust, et ületada stereotüübid, võidelda diskrimineerimisega ja edendada soolist võrdõiguslikkust juba lapseeas alates; nõuab tungivalt, et liikmesriigid hakkaksid eelkõige tegema tihedat koostööd olemasolevate haridusasutustega turunduse, kommunikatsiooni ja reklaami vallas ning arendaksid seda, et aidata pakkuda head haridust selle sektori tulevastele töötajatele;
12. rõhutab vajadust korraldada riiklikele reklaamistandardite komisjonidele ja meedia eneseregulatsiooni ja reguleerivatele organitele erikursuseid sooliste stereotüüpide kohta meedias, et suurendada teadlikkust negatiivsest mõjust, mida avaldab soolise diskrimineerimise kujutamine televisioonis, internetis, turunduses ja reklaamikampaniates;
13. palub ELil töötada välja teadlikkuse tõstmise kampaaniad nulltolerantsi kohta ELis seksistlike solvangute ning naiste ja tüdrukute kujutamise puhul meedias alandaval viisil;
14. juhib tähelepanu asjaolule, et meediakanalitest stereotüüpide kaotamise poliitika nõuab meetmeid digitaalvaldkonnas; peab sellega seoses vajalikuks alustada kooskõlastatud algatusi ELi tasandil, et arendada internetis tõelist võrdsuse kultuuri; kutsub komisjoni üles töötama koostöös asjaomaste sidusrühmadega välja harta, millega kutsutakse ühinema kõiki internetiettevõtjaid;
15. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles korraldama koolitusi ja teadlikkuse koolitusmeetmeid meediaspetsialistidega sooliste stereotüüpide negatiivsete tagajärgede ja valdkonna parimate tavade teemal;

16. rõhutab, kui tähtis on edendada naise kuvandi kujutamist naise väärikust austavalt ning võidelda püsivate sooliste stereotüüpidega, eelkõige valdavalt alavääristavate kuvanditega, austades samal ajal täielikult sõnavabadust ja ajakirjandusvabadust;
17. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles võtma konkreetseid meetmeid oma 16. septembri 1997. aasta resolutsiooni osas, mis käsitleb naiste diskrimineerimist reklaaminduses ning milles nõutakse pornograafia kõigi vormide ja seksiturismi reklaamimise keelustamist meedias¹;
18. kutsub ELi üles viima läbi uuringuid seoste kohta lasteporno ja täiskasvanuid kujutava pornograafia vahel ning selle mõju kohta naistele, tüdrukutele, poistele ja meestele, samuti seoste kohta pornograafia ja seksuaalse vägivalla vahel;
19. kutsub liikmesriike üles asutama sõltumatuid reguleerivaid asutusi eesmärgiga kontrollida meediat ja reklaamitööstust ning andma neile volitusi tõhusate karistuste määramiseks ettevõtetele ja üksikisikutele, kes edendavad tütarlaste seksualiseerimist;
20. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike võitluses tüdrukute seksualiseerimise vastu, mitte ainult vajalike andmete kogumise, heade tavade edendamise ja teavituskampaaniate korraldamise kaudu, vaid ka liikmesriikides võetavate meetmete rahalise toetamise abil, toetades eelkõige naisteorganisatsioone, mis võitlevad naiste ja tütarlaste seksualiseerimise ja vägivalla vastu;
21. kutsub liikmesriike üles rakendama positiivse tegevuse meetmeid tagamaks, et rohkematel naistel oleks ligipääs juhtivatele ametitele meedias, sealhulgas tippjuhtkonna ametitele;
22. kutsub liikmesriike üles viima läbi teadusuuringuid ja koguma võrreldavaid andmeid naiste ja meedia kohta, sealhulgas teatavate rühmade naiste, näiteks puudega naiste või etnilistesse vähemustesse kuuluvate naiste kujutamise kohta;

Haridus ja koolitus

23. rõhutab vajadust eri kutsenõustamiskursuste järele põhi-, kesk- ja kõrgkoolides, et teavitada noori sooliste stereotüüpide negatiivsetest tagajärgedest ning ergutada neid õppima ja tööle asumisele neil kutsealadel, mida on varem peetud tüüpilisteks meeste ja naiste aladeks; palub toetada kõiki meetmeid, mille eesmärk on vähendada väikelaste seas valitsevaid soolisi stereotüüpe;
24. rõhutab soolise võrdõiguslikkuse edendamise olulisust juba varasest lapsepõlvest, et võidelda tulemuslikult sooliste stereotüüpide, diskrimineerimise ja vägivalla vastu, sealhulgas inimõiguste ülddeklaratsiooni ja Euroopa inimõiguste harta õpetamise abil koolides;
25. rõhutab, et õppekavades tuleks keskenduda soolisele võrdõiguslikkusele, teiste austamisele, üksteise austamisele noorte seas, seksuaalsust puudutavale austusele ja igasugusest vägivallast loobumisele, ning rõhutab samuti samateemalise õpetajate koolituse olulisust;

---

¹ EÜT C 304, 6.10.1997, lk 60.

26. rõhutab vajadust sooliste aspektide peavoolustamise protsessi järele koolides ja seega ergutab koole töötama välja ja kasutusele võtma teadlikkuse tõstmise meetodeid ja praktilisi ülesandeid, et edendada soolist võrdõiguslikkust hariduskeskkonnas;
27. rõhutab vajadust kavandada ja rakendada õpetajatele, juhendajatele, direktoritele ja kõikidele teistele laste haridusega seotud inimestele suunatud koolitusi, et nende käsutuses oleksid kõik pedagoogilised vahendid võitlemaks sooliste stereotüüpide vastu ja edendamaks soolist võrdõiguslikkust;
28. märgib, et kuigi enamikus ELi riikides on kõrghariduses soolise võrdõiguslikkuse poliitika, keskendutakse peaaegu kõikides poliitikameetmetes ja projektides tütarlastele; nõuab seetõttu, et liikmesriigid koostaksid noormeestele suunatud riiklikud üldstrateegiad ja algatused sooliste stereotüüpide vastu kõrghariduses;
29. nõuab, et nii formaalset kui ka informaalset haridust andvatele õpetajatele ja koolitajatele pakutaks asjakohast ettevalmistust naiste/tüdrukute ja meeste/poiste soolise võrdõiguslikkuse alase koolituse kaudu, mis aitaks õpetajatel avastada sool põhinevat väärkohtlemist ja seksuaalset vägivalda ning sellele reageerida;
30. rõhutab vajadust kujundada poliitika, mis keskendub sooliste stereotüüpide lammutamisele juba väga varasest lapsepõlvest ning õpetajatele ja õpilastele mõeldud teadlikkuse suurendamise koolitustele ning millega julgustatakse ja toetatakse karjäärivõimaluste mitmekesistamist nii tütarlaste kui ka noormeeste puhul;
31. kutsub ELi ja liikmesriike üles ellu viima aktiivset poliitikat, et tagada vähemusgruppide ja migrandikogukondade tüdrukutele ligipääs haridusele ja haridussüsteemidele;
32. kutsub liikmesriike üles hindama õppekavasid ja õpikute sisu, pidades silmas reformi, mis aitaks kõigisse õppematerjalidesse integreerida ühendava teemana soolised küsimused nii sooliste stereotüüpide kaotamiseks kui ka selleks, et muuta alates esimesest kooliastmest nähtavamaks naiste panus ja roll ajaloos, kirjanduses, kunstis ja muudes valdkondades;
33. kutsub ELi üles edendama hariduses Euroopa mõõdet, näiteks tagades soolise võrdõiguslikkuse kui haridusliku vahendi parimate tavade jagamise ning sooliste erinevuste alase statistika väljatöötamise ja kogumise liikmesriikide ja ELi tasemel;
34. kutsub ELi üles lisama kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed soolise võrdõiguslikkuse näitajad kõikidesse hindamisprogrammidesse, mille eesmärk on hinnata hariduse kvaliteeti Euroopa koolides;

Tööturg

35. juhib tähelepanu sooliste stereotüüpide üha rohkem muret tekitavale negatiivsele mõjule 16,4%-lisele soolisele palgalõhele ning palub komisjonil ja liikmesriikidel uute poliitikasuundade väljatöötamisel selle probleemiga arvestada;
36. rõhutab, et olemasolevate andmete põhjal võib arvata, et naiste omandatud kvalifikatsioon ja töökogemus on majanduslikult vähem tasustatud kui meestel, osaliselt seetõttu, et naiste tööd on traditsiooniliselt peetud leibkonna sissetulekut täiendavaks – asjaolu, millel on

märkimisväärne osa meeste ja naiste vahelise palgalõhe tekkimises ja püsimises;

37. rõhutab vajadust teadlikkust suurendava tegevuse järele, et teavitada tööandjaid ja töötajaid sooliste stereotüüpide ning meeste ja naiste palga ja tööhõive alaste erinevuste vahelisest seosest, teavitada muid ühiskonna sidusrühmi sellest, et soolised stereotüübid vähendavad naiste võimalusi nii tööturul kui ka nende eraelus, suurendada läbipaistvust avaliku ja erasektori ettevõtetes ja asutustes ning tagada võrdne tasu võrdse töö eest ja võrse väärtusega töö;
38. palub, et liikmesriigid vaataksid läbi palgastruktuurid kutsealadel ja ametites, kus töötavad valdavalt naised, et teha lõpp sooliste stereotüüpidele, mis on palgalõhe probleemi juur; palub, et liikmesriigid, tööandjad ja ametiühingud töötaksid välja ja rakendaksid konkreetseid ja tarvilikud töökohtade hindamise vahendid, millega saaks kindlaks määrata võrdväärne töö ja nii tagada meeste ja naiste võrdne töötasu;
39. nõuab tungivalt, et liikmesriigid kehtestaksid poliitika, mis tõstaks töötavatele vanematele kättesaadavate odavate ja kvaliteetsete lastehoiuasutuste arvu kogu Euroopas ning toetaks selliste struktuuride loomist ettevõtetes, mis võimaldaksid nende töötajatel ühendada töö- ja pereelu, toetades eelkõige ettevõttesiseste lastehoiuteenuste loomist ja ülalpidamist; nõuab tungivalt, et liikmesriigid parandaksid samuti teistele ülalpeetavatele (vanurid, puudega inimesed, puudust kannatavad inimesed) suunatud hooldusteenuste pakkumist, edendades nii naiste aktiivset osalust tööturul ja võimaldades ühendada töö- ja pereelu;
40. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pakkuma paindlikke töötingimusi ja vanemapuhkuse sobivaid vorme nii naistele kui ka meestele;
41. rõhutab asjaolu, et soolised stereotüübid on isetäituv suundumus, ning kui naistele ei anta kunagi võimalust ennast tõestada, siis ei ole nad kunagi suutelised murdma tõkkeid, mis nende edu takistavad; ergutab sellega seoses liikmesriike võitlema mittevabatahtliku osalise tööajaga hoiatavate meetmete abil osalise tööaja kasutamise vastu, nõudes näiteks tööandjalt asjakohast põhjendust mis tahes osalise tööajaga töölevõtmise kohta;
42. palub komisjonil edendada sooliste kvootide kehtestamist sellistel kutsealadel, mida peetakse tavapäraselt meeste või naiste aladeks, kuna stereotüübid kujunevad ka naiste või meeste mitteesindatusest teatavatel kutsealadel; märgib, et rohkemate naiste esindatus tavapäraselt „meeste töökohtadel” – ja vastupidi – vähendab seega kõnealuste stereotüüpide valitsemist ning tööjõu tasakaalustatus viib suurema tootlikkuseni; nõuab seepärast samuti toetuste andmist algatustele ja kampaaniatele, mis kummutavad stereotüüpe naistöötajate vähesest efektiivsusest ja juhioskuste puudumisest; nõuab seetõttu naiste erialase arengu ning nende kandideerimise toetamist juhtivatele ametikohtadele;
43. kutsus komisjoni ja liikmesriike üles julgustama naiste ettevõtlust ja võimalusi töötada iseenda heaks, pakkudes selleks vajalikku koolitust, rahastamist ja toetust;
44. tuletab komisjonile meelde, et eriti tõsiselt mõjutab sooline palgalõhe, mis kajastub ka pensionides, eakamaid naisi, kuna see suurendab äärmise ja püsiva vaesuse ohtu nende naiste pensioniikka jõudmisel;

45. märgib, et ELi uued pensionieeskirjad suurendavad tõenäosust, et eakamad naised vaesuvad pensioniikka jõudmisel; rõhutab seega, et tähtis on mitte toetada meeste ja naiste pensionilõhet suurendavaid valge raamatu muudatustepepanekuid;
46. kutsub komisjoni üles hindama töökohas toimuvat seksuaalset ahistamist käsitleva ELi direktiivi rakendamist ning koostama aruande puudujääkide ja probleemide kohta, et tugevdada liikmesriikide seadusandlust ja meetmeid;

Majanduslike ja poliitiliste otsuste tegemine

47. juhib tähelepanu asjaolule, et naiste esindatus liikmesriikide valitsustes oli 2009. aastal 23%, ning toetab siduvate kvootide kehtestamist, et suurendada naiste osakaalu nii riikide valitsustes ja parlamentides kui ka piirkondade ja kohalikul tasandil ning ELi institutsioonides; nõuab samuti tungivalt teadlikkuse tõstmise ja stiimulite kampaaniaid, mis ergutaksid naisi olema poliitiliselt aktiivsemad ning kandideerima kohalike või riikide valitsuste valimistel;
48. tuletab meelde, et 2014. aastal toimuvad Euroopa valimised ning nendele järgnevad järgmise Euroopa Komisjoni moodustamine ja ELi kõrgetele ametikohtadele nimetamine annavad võimaluse liikuda ELi tasandil võrdse demokraatia poole ning ELil on võimalus olla selles valdkonnas eeskujuks;
49. kutsub liikmesriike üles toetama võrdsust, esitades Euroopa voliniku ametikoha kandidaatideks naise ja mehe; kutsub komisjoni presidenti üles seadma komisjoni moodustamisel eesmärgiks võrdsuse; kutsub praegust komisjoni üles sellist korda avalikult toetama;
50. tuletab meelde, et 2010. aastal moodustasid naised vaid 12% äriühingute juhatuse liikmetest; toetab komisjoni soovi kehtestada siduvad kvoodid seoses naiste töötamisega suurimate börsil noteeritud äriühingute juhtivatel ametikohtadel;
51. rõhutab nende kvootide siduva olemuse vajalikkust, kuna üksnes siis on need tõhusad; teeb ettepaneku luua võrdõiguslikkuse fond, mille eesmärk on koguda tulusid määratud karistustest ning kasutada neid naiste edendamise ja kaitsmise meetmeteks;

Muud meetmed

52. palub liikmesriikidel hinnata ümber oma lähenemisviisi meestele ja naistele tööturul ja vahenditele, mis võimaldavad töötajatel ühendada pere- ja tööelu, kuna stereotüübid võivad suurendada soolist vahetegemist kutsealadel ning soolist palgalõhet;
53. kutsub liikmesriike üles muutma naiste vastu suunatud vägivalla vastast võitlust esmatähtsaks karistuspoliitikas; ergutab liikmesriike sellega seoses arendama oma siseriiklike õigusasutuste ja politseiteenistuste vahelist koostööd ja heade tavade vahetamist;
54. rõhutab vajadust võidelda naistevastase vägivalla kõikide vormide vastu; palub komisjonil ja liikmesriikidel teha kooskõlastatud tööd, mis hõlmaks avalikkuse teadlikkuse tõstmise ja teavituskampaaniaid soolisest vägivallast, strateegiaid naise ühiskondlike stereotüüpide

muutmiseks kasvatus ja meedia abil, ning toetada parimate tavade vahetamist; kordab, et on vaja töötada nii ohvrite kui ka agressoritega, et suurendada viimaste teadlikkust ning aidata muuta stereotüüpe ja ühiskonnas valitsevaid uskumusi, mis aitavad kinnistada seda tüüpi vägivalda esile kutsuvaid tingimusi ning selle aktsepteerimist;

55. ergutab komisjoni ja liikmesriike edendama soolist võrdõiguslikkust ja naiste mõjuvõimu suurendamist, sealhulgas teavituskampaaniate kaudu, mis tunnustavad naiste rolli ja nende osalemist poliitilises, majanduslikus, ühiskondlikus, spordi-, tervishoiu-, kunsti- ja teaduselus ning kõikidel teistel ühiskonna tasanditel;
56. on arvamusel, et vaja on seadusandlikke ja muid meetmeid nii riikide kui ka ELi tasandil selleks, et saada üle stereotüüpidest ja kaotada palgalõhe, suurendada naiste osalust valdavalt meeste sektorites, edendada naiste oskuste ja majandusliku suutlikkuse suuremat tunnustamist töökohas, et saada võitu horisontaalsest ja vertikaalsest tõrjutusest ning suurendada naiste esindatust otsustusorganites poliitikas ja ettevõtluses;
57. palub komisjonil ja liikmesriikidel rakendada otsustavaid poliitilisi meetmeid, et võidelda sooliste stereotüüpidest ja julgustada mehi osalema naistega võrdselt kodustes töodes ja laste kasvatamises, eelkõige lapsehoolduspuhkuse ja isapuhkuse võtmise stiimulitega meeste jaoks, mis tugevdab nende vanemaõigusi, tagab meeste ja naiste suurema võrdõiguslikkuse ning edendab asjakohasemat vastutuse jagamist perekonnas ja majapidamises ning parandab naiste võimalusi osaleda täielikult tööturul; kutsub liikmesriike üles veenma tööandjaid, et nad võtaksid kasutusele peresõbralikke meetmeid;
58. palub komisjonil ja liikmesriikide valitsustel ergutada arvukamate teadusuuringute läbiviimist sooliste stereotüüptide tekke kohta ning koguda edasisi statistilisi andmeid sooliste stereotüüptide kohta, töötades välja asjakohased näitajad;
59. tuletab komisjonile meelde, et sooline võrdõiguslikkus on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 23;
60. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama meeste ja naiste tööhõivevõimalusi mitmesugustes valdkondades, et tagada tööturu vajadustele vastamine ja võrdsed võimalused mõlema soo esindajatele;
61. kutsub komisjoni üles võitlema kõigi naiste vastu suunatud vägivallavormide, diskrimineerimise ja stereotüüptide vastu, et tagada naistele kõigi nende inimõiguste kasutamine;
62. kutsub komisjoni üles nõudma liikmesriikidelt tungivalt Euroopa soolise võrdõiguslikkuse paktiga võetud kohustuste täitmist;
63. kutsub Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituuti ja erinevaid riiklikke soolise võrdõiguslikkuse instituute üles edendama edasisi teadusuuringuid sooliste stereotüüptide algpõhjuste ning stereotüüptide mõju kohta soolisele võrdõiguslikkusele ja rõhutab uute ideede vahetamise ja parimate tavade valdkonnas läbiviidavate teadusuuringute tähtsust, et kaotada liikmesriikides ja ELi institutsioonides soolised stereotüübid;
64. tuletab komisjonile meelde Euroopa Parlamendi 3. septembri 2008. aasta resolutsiooni

turunduse ja reklaami mõju kohta soolisele võrdõiguslikkusele ning palub komisjonil ellu viia selles resolutsioonis esitatud soovitused;

65. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles korraldama teadlikkuse tõstmise ning haridus- ja koolituskampaaniaid, et võidelda diskrimineerivate kultuurinormidega ning valitsevate seksistlike stereotüüpide ja sotsiaalse häbimärgistamise probleemiga, mis suurendab ja põlistab naistevastast vägivalda, ning tagama, et vägivalda ei õigustataks kommete, tavade ega usuliste kaalutlustega;
66. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles jagama häid mudeleid, edendama liikmesriikide vahel kogemuste jagamise kaudu üksteiselt õppimist ning looma rahalised vahendid ELi tasemel ja korraldama liikmesriikides kampaaniaid sooliste stereotüüpide kaotamiseks;
67. kutsub ELi üles täitma rassilist ja soolist diskrimineerimist puudutavat lünka Euroopa õigusaktides ja tegema uusi seadusandlikke ettepanekuid, et tagada naistele ja meestele hariduses ja meedias võrdsed õigused;
68. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles arendama välja kaitsemeetmed (nagu ombudsmanid või meedia jälgimise asutused, kus on rakendatud soolise võrdõiguslikkuse spetsialistid), millega tagada, et tööstusharudele kehtivad käitumisjuhised sisaldavad soolise võrdõiguslikkuse mõõdet ja seda järgitakse ning et vajadusel on üldsusel võimalus esitada kaebusi;
69. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

15. septembril 1995. aastal toimus Pekingis neljas ülemaailmne naisteteemaline konverents, kus võeti vastu Pekingi deklaratsioon ja tegevusplatvorm. Konverentsi eesmärk oli kõrvaldada kõik takistused naiste aktiivselt osalemiselt kõikides avaliku ja eraelu valdkondades, et jagada täielikku ja võrdset vastutust majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ja poliitikaalaste otsuste langetamises. Rahvusvahelisel tasandil soolise võrdõiguslikkuse vallas tehtava töö alusdokumendis on märgitud, et sooline võrdõiguslikkus on inimõigus ning võrdsuse, arengu ja rahu eeltingimus. Euroopa Liit vaatab igal aastal läbi 1995. aastal seatud eesmärkide saavutamise edusammud.

Tegevusplatvormil määrati kindlaks järgmise kaheteistkümne valdkonna tegevuskava: vaesus, haridus ja koolitus, tervishoid, vägivald, sõjalised konfliktid, majandus, võim ja otsustusprotsess, institutsioonilised mehhanismid, inimõigused, meedia, keskkond ja tütarlapsed. Probleemi piiritlemiseks keskendub käesolev raport sooliste stereotüüpide tekke põhjustele sellistes valdkondades nagu haridus, meedia, reklaam, tööturg ja otsustusprotsess.

Alates 1995. aastast on Euroopa Parlament konverentsist ajendatuna vastu võtnud kolm naiste õigusi käsitlevat resolutsiooni. 2000. aastal võttis parlament vastu resolutsiooni Pekingi tegevusplatvormile järgneva tegevuse kohta¹, 2005. aastal resolutsiooni Peking+10 kohta² ja 2010. aastal resolutsiooni Peking+15 kohta³. 3. septembril 2008. aastal võttis komisjon lisaks vastu resolutsiooni turunduse ja reklaami mõju kohta naiste ja meeste võrdõiguslikkusele⁴.

Lisaks ei tohiks unustada, et sooline võrdõiguslikkus on üks tähtsamaid inimõigusi. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 8 on liidu eesmärk „kõigi oma asjaomaste meetmete puhul [...] meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine“.

Enam kui 15 aastat pärast konverentsi on aga soolised stereotüübid ja sooline ebavõrdsus endiselt üks tänase Euroopa Liidu ühiseid probleeme. Stereotüüpidega seotud eelarvamused naiste kohta tekitavad tööturul soolise vahetegemise kutsealadel ning soolise palgalõhe. 16,4%-line sooline palgalõhe 2010. aastal ilmestab probleemi tõsisust. Lisaks on naised sageli alaesindatud või nähtamatud meedias või siis esindatud meedias sellistes rollides, mida peetakse tüüpilisteks naiste rollideks, mis suurendab soolist diskrimineerimist ühiskonna eri valdkondades ja kõikides vanuserühmades.

Ühiskonnas tekkinud veendumustel ja suhtumisel põhinevate negatiivsete sooliste stereotüüpide valitsemine mõjutab naisi ja piirab nende võimalusi ja valikuid sotsiaal-, majanduse ja poliitika valdkonnas. Selleks et lahendada naiste mitteosalemise probleem kõrgematel tasanditel majandus- ja poliitiliste otsuste langetamisel, tuleb kõigepealt tegeleda kõikidel ühiskonnatasanditel sooliste stereotüüpide domineerimise küsimusega.

---

¹ EÜT C 59, 23.2.2001, lk 258.

² ELT C 320 E, 15.12.2005, lk 247.

³ ELT C 348 E, 21.12.2010, lk 11.

⁴ ELT C 295 E, 4.12.2009, lk 43.

Käesoleva raporti eesmärk on seega vähendada nende negatiivsete sooliste stereotüüpide valitsemist ELis, mis piiravad meeste, aga veelgi enam naiste võimalusi ja väljavaateid. Sooliste stereotüüpide tekke takistamiseks hariduse, meedia ja reklaami valdkonnas, tööturul ning majandus- ja poliitiliste otsuste langetamisel on vaja ELi tasandil uut poliitikat ja uusi õigusakte.

Selleks et suurendada naiste osalemist tööturul ning majandus- ja poliitiliste otsuste langetamises, tuleb tegeleda järgmiste probleemidega:

- soolised stereotüübid põhi- ja keskkoolides mõjutavad laste ja noorte arusaama sellest, kuidas mehed ja naised peaksid käituma. Seega tuleks välja töötada eri õppekavad ja -materjalid, kus mehi ja naisi ei seostataks enam nende traditsiooniliste rollidega, kus mehed on need, kes toovad leiva majja, ja naised need, kes hoolitsevad laste eest.
- Meedia ja reklaamiga seoses tuleb ka märkida, et lapsed ja noored vaatavad üha enam juba varasest east alates televiisorit ilma vanemate juuresolekuta. Sellest tulenevalt võivad negatiivsed soolised stereotüübid olulisel määral mõjutada noorte naiste, iseäranis teismeliste enesekindlust ja enesehinnangut, mis piirab tulevases karjäärielus nende ambitsioone, valikuid ja võimalusi. Võttes arvesse meedia suurt mõju inimeste nägemusele soolisest võrdõiguslikkusest, on vaja erikursusi, mis suurendaksid riiklike reklaamistandardite komisjonide ja meedia eneseregulatsiooni organite teadlikkust meedias kujutatava soolise diskrimineerimise ja stereotüüpide negatiivse mõju kohta.
- Naiste ebaoproportsionaalselt suur esindatus osalise tööajaga ametikohtadel ning sooline palgalõhe on selge märk sellest, et sooliste stereotüüpide valitsemine peabid soolise diskrimineerimisega tööturul. Tööandjate, töötajate ja sidusrühmade teavitamiseks on seega vaja teadlikkust suurendavaid kampaaniaid, mis selgitaksid sooliste stereotüüpide ning soolise palgalõhe seost ning seost osalise tööajaga töökohtade ja pensioniikka jõudmisel madalama pensionifondi saamise ohu vahel.
- Niisamuti on omavahel tihedalt seotud sooliste stereotüüpide väljakujunemine ja naiste alaesindatus poliitilises ja majanduslikus otsustusprotsessis nii avalikus kui ka erasektoris, sealhulgas liikmesriikide parlamentides ja valitsustes ning ELi institutsioonides. See ei näita mitte ainult nn klaaslae efekti tekkimist naiste jaoks, vaid ka tõsiasja, et stereotüübid piiravad naiste karjäärilootusi.

Püsiv 16,4%-line palgaerinevus ei sea naisi tööturul mitte ainult ebasoodsasse olukorda, vaid kahjustab ka tõsiselt nende õigusi pensionile. Sooliste stereotüüpidega puutuvad oma elu jooksul kokku nii naised kui ka mehed, alates ootustest selles suhtes, kuidas poisid ja tüdrukud peaksid põhi- ja keskkoolis käituma, kuni neile hilisemas elus esitatavate ootusteni välja, näiteks seoses karjäärivalikuga ja nende esindatusega tööturul. Naiste kõrge esindatus paindliku ja osalise tööajaga töökohtadel annab aimdust sellest, et traditsiooniline arusaam emade õlul lasuvast vastutusest kanda hoolt laste eest kehtib ka tänapäeval, piirates naiste võimalusi tööturul. ELi uued kavad, millega lihtsustatakse töölepingust taganemise ja töölepingu lõpetamise korda ja piiranguid, seavad naised veelgi ebasoodsamasse olukorda ja suurendavad nende ebakindlust.

Lisaks avaldub sooliste stereotüüpide suurim kahju siis, kui naised jõuavad pensioniikka. Ebakindlus, mille tekitavad paindlik tööaeg ja sellest tulenev sooline palgalõhe, suurendavad

võimalust, et pensioniikka jõudes lõpetavad naised püsivas ja äärmises vaesuses. Soolistest stereotüüpidest tulenev meeste ja naiste ebavõrdsus on seega kumulatiivne ning mida rohkem naisi stereotüüpidega seostatakse, seda suurem on võimalus, et nad hiljem vaesuvad. Kui tähelepanu koondub riiklikult pensionilt teise samba pensionile ilma riiklikku pensionisüsteemi muutmata, suurendades lihtsalt teise samba erapensioni, ei suurenda see mitte ainult naiste vaesumise riski, vaid ka eakate meeste ja naiste sissetuleku vahet.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	6.11.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 18 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Marije Cornelissen, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Minodora Cliveti, Silvia Costa, Mariya Gabriel, Kartika Tamara Liotard